

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Refutatur sententia Durandi. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Tertia pars de eadem Theologia secundum modum.
Ratio tertia pars.
 Tercio denique asserit, subiectum Theologiæ hoc modo non esse Deum sub ratione absoluta, quia Deus est, sed sub ratione determinata, & respectu Saluatoris: ita tradit in ea q. 5. n. 16. & 17. Confirmat autem hac ratione. Idem est subiectum Theologiæ hoc modo sumptæ, & ipsius fidei: idem enim est subiectum alicuius habitus, & conclusionis, quam habitus deducit, conclusio autem, quæ deducit habitus Theologiæ hoc modo est ipsa articulus fidei: idem ergo est subiectum Theologiæ, & articulus fidei: sed in articulis fidei Deus non est subiectum, non sub ratione absoluta, sed sub determinata. Vt enim dixerat qu. 1. num. 12. Deus non est subiectum fidei sub ratione scibilis, sub qua multa possunt de ipso demonstrari: alioquin aliquis articulus fidei viator posset esse euident: De Deo autem sub ratione absoluta, quia Deus est, multa possunt demonstrari, ut quod sit vnus, intelligens, omnipotens, &c. Quare Deus sub ratione absoluta non est subiectum fidei: ergo neque Theologiæ.

Postremo Deum esse subiectum Theologiæ secundo modo acceptæ sub ratione Saluatoris, probat nu. 17. illius q. 5. Primum, quia hæc ratio primarie cadit sub fide: in omni enim statu fuit fides Dei saluatoris: tum etiam, quia sub hac ratione continentur multa alia mysteria. Ad hæc, sub ea ratione Deus est subiectum fidei articulum, sub qua præsertim habet ordinem ad opus meritum, eo quod principia per se habent habitudinem ad conclusiones: articuli autem fidei sunt principia respectu eorum, quæ in sacra Scriptura concluduntur de opere merito. Vt superius dictum est: quare quod est subiectum fidei articulum, debet habere habitudinem ad opus meritum: Deus autem potius sub ratione saluatoris, quam sub alia, habet hunc ordinem: ergo sub illa ratione debet esse subiectum: posteriore minorem probat ipse Durandus ratione quadam, quam consulo prætermitto.

CAP. III.

Consuetudine sententia Durandi.

Prima pars sententia Durandi.
 Hanc opinionem sigillatim refellere ex ipsius Durandi principiis, non erit difficile: admissa ergo illa Theologiæ diuisione, saltem apparet, quod primo docet, nimirum subiectum Theologiæ primo: & tertio modo esse actum meritum: si enim sermo sit de Theologia primo modo, hoc est, de fidei mysteriis, quæ in Scriptura, aut alio modo tradita sunt, conditiones subiecti ab ipso etiam Durando initio assignatæ non possunt in actum meritum contineri: quoniam de ratione subiecti non est id, quod ipse in primæ ratione dixit, scilicet esse finem proximum scientiæ: sed ut in secunda ratione docuit, & supra notauimus, ea est conditio subiecti, ut cetera omnia ei tribuantur, & ipsum quodammodo respiciant: quamuis ergo actus meritorius esset finis proximus Theologiæ primo modo: si tamen non est id, cui cetera omnia attribuantur, sed hoc potius est Deus, non erit subiectum Theologiæ actus meritorius, sed Deus: atqui actus meritorius cetera omnia non tribuitur: nam mysterium Trinitatis non respicit actum meritum tanquam subiectum, etiam si credere hoc mysterium, meritum sit, potius Trinitati, quæ proponitur nobis cre-

Videtur in 1. part. Tom. 1.

denda tribuitur actus meritorius, quia est auctor illius: ergo non actus meritorius, sed Deus habet illam primam conditionem subiecti.

Præterea ex eo quod mysterium incarnationis proponatur, ut regula actus meritorij, actus ipse non debet comparari, ut subiectum cum mysterio incarnationis, sed potius contra. Quo fit etiam, ut Theologia tertio modo non habeat pro subiecto actum meritum, ut falso quoque putauit Durandus: quia siue ex articulis fidei sequatur quid speculatiuum, siue practicum, eadem ratio huius esse debet, atque Theologiæ primo modo acceptæ, ut etiam ipse fateretur: cum ergo iam probatum sit, subiectum Theologiæ primo modo, non esse actum meritum, sed Deum, sic etiam de Theologia tertio modo dicendum est.

Secundum quod asserit Durandus, nempe subiectum Theologiæ secundo modo non esse actum meritum, sed Deum, etiam si verum sit, doctrinæ tamen ipsius iam traditæ non satis consonat: si enim subiectum Theologiæ primo modo nimirum pro fidei mysteriis, est actus meritorius, non Deus; idem erit Theologiæ secundo modo, quæ eadem mysteria defendit: primum quidem, quia defensio, & declaratio non tantum est necessaria, ut ipse putauit, articulis de Deo secundum se, & de Deo incarnato, sed etiam articulis iustificationis, meritorum, & sacramentorum; contra quos non pauciores errores, quæ contra alios fuerunt, & indies oriuntur: ergo si fides habet actum meritum pro subiecto, defensio illius eundem habebit. Quocirca licet concedamus Durando, ea mysteria, quæ de iustificatione & meritis habemus esse conclusiones articulum, quos de Deo secundum se, & incarnato credimus; difficultas nihilominus erit, non solum in ipsis articulis, sed etiam in conclusionibus de iustificatione, & meritis inde deductis: quod sine controversia non sit, quia ratione Dominus in Scriptura tradidit, quæ ad rationem meriti, & iustificationis pertinent. Quæ de causâ quidam admittentes articulos de Deo, & Scripturam ipsam, multa prauè intellecta de iustificatione, & meritis docuerunt. Deinde dici non potest, articulos omnes de Deo esse principia articulum de meritis, & iustificatione, hi enim, & ceteri omnes solum videntur supponere, & Deum esse, & eos articulos nobis tradidisse. Mysterium verò Trinitatis, & incarnationis quoad omnia, non videntur supponi, tanquam principia, ut putauit Durandus.

Tertium denique quod dixit, nec speciem probabilitatis videtur habere; nam concedamus ei idem esse subiectum articulum fidei, qui defensione indigent, & Theologiæ secundo modo acceptæ: demus etiam Theologiam eo modo versari solum circa articulos de Deo secundum se, & de Deo incarnato: quia his solum defensio necessaria sit, ut ipse contendit: ob id tamen non cogimus, nec possumus dicere, Deum non sub ratione Dei, sed sub ratione determinata Saluatoris, esse subiectum illius habitus: subiectum enim alicuius habitus, ut supra diximus ex eodem Durando, illud est, cui tribuuntur, aut de quo dicuntur cetera, circa quæ habitus ille versatur, atque in complexum aliquid est: huiusmodi autem est Deus sub ratione Dei, hoc est sub ratione primi entis, quod nomine, Deus, & multis alijs significamus: cum verò dico sub ratione Dei, non est intelligenda ea ratio, à qua

D 3

nomén

Refellitur, secunda pars prima ratio.

Secunda ratio.

Tertia pars refellitur. Deus sub ratione Dei, non sub ratione saluatoris est subiectum Theologiæ.

nomē, Deū impositū est, operatio videlicet ipsius, de qua disp. 8. c. 1. dicemus. Quod enim de Deo multa demonstrantur prædicata, quæ naturali ratione deduci possunt, non obest, quominus sit vere subiectum Theologiæ eo modo acceptæ: nam multa alia de substantia ipsius sola fide, & reuelatione credimus, quæ nulla ratione naturali demonstrari possunt: ergo subiectū huius fidei, & Theologiæ, quæ ipsam defendit, in his articulis, qui indigent declaratione, & defensione, est ipse Deus sub ratione absoluta Dei: atque ita corrumpit ratio Durandi, quæ probare volebat, Deum sub ratione Dei, non esse subiectum Theologiæ hoc modo.

Præterea non satis probatur, Deum sub ratione Saluatoris, esse subiectum Theologiæ hoc modo ex eo, quod fides illius in omni tempore fuerit necessaria: hinc enim solum fit, ut articulus iste sit inter alios præcipuus, non autem, ut ipsi tanquam subiecto, cetera omnino, quæ fide credimus, conueniant, & ad ipsum ordinentur: tum quia, ut infra c. sequenti dicemus, Deus saluator, est articulus complexus, qui habet pro subiecto Deum ipsum, cui tribuimus esse saluatorem, sicut cetera, quæ de ipso credimus, & prædicamus: subiectum autem alicuius habitus debet esse quid incomplectum, ut prima notatione dictū est, de quo cetera prædicantur: tum etiam quia cetera, quæ Deo tribuuntur, non omnia de ipso sub ratione Saluatoris, sed de ipso absolute prædicantur: ergo potius Deus sub ratione Dei, quam sub ratione Saluatoris, est vniuersale subiectum. Ad hæc non est necesse, ut contendeat Durandus, Deum esse subiectum Theologiæ sub ea ratione, sub qua potius respicit opus meritorium, sed sub illa, quæ incomplectum est, & ita vniuersalis, ut ei cetera eo modo, quem diximus, tribuantur: id quod absque dubio habet sub ratione absoluta Dei.

Hactenus contra Durandum ex ipsius principijs ita pugnatum est, ut simul etiam omnia ipsius argumenta dissoluta maneant. Nunc aliorum sententias referamus, qui omnes nulla facta distinctione Theologiæ, absolute quæstioni respondent: quocumque enim modo accipiat, idem subiectum habet.

C A P. IV.

Dua alia opiniones.

2. sententia Bonauent. Okam. Gabr. Albert.
Secunda igitur sententia est Bonauent. quæst. 1. Prolog. Okami q. 3. aliquantulum ante finem, & Gabriel. q. 9. art. 2. cum quibus conuenire videtur Albertus. p. Summ. tract. 1. qu. 3. memb. 1. & in d. art. 2. asserentium, tribus modis subiectum Theologiæ accipi posse: ex quibus tertio modo potius obiectum, quam subiectum vocari debet. Iuxta hunc modum dicunt, subiectum vniuersale, seu commune, sub quo continentur omnia, quæ tractantur in Theologia esse signa, vel res. Sed præterquam quod subiectum hoc modo ad præsentem quæstionem non pertinet, ut superius c. 1. notauimus adhuc hoc modo communis ratio obiecti totius Theologiæ non recte assignatur. Primum quia hæc non est adæquata ratio omnium, quæ tractantur in Theologia, sed multo vniuersalior: sub ea namque comprehenduntur alie res, & signa de quibus Theologia non differit: tum etiam quia eadem ratione possemus res in vni-

ARTIC. VII.

uersum appellare obiectum philosophiæ, aut metaphysiæ. Ad hæc necessarium non est, vnam adæquatam, & communem rationem obiecti habitibus, aut facultatibus assignare, ut disput. 9. c. 3. prædictum est.

Hæc ergo tertia acceptione omiſſa, prædicti Doctores affirmant, subiectum Theologiæ alijs duobus modis vſurpari. Primum, inquit, est subiectum radicale, sic appellat Bonauentura: seu quod primum est perfectione, sic vocant Okam, & Gabriel. Albertus vero principale, & hoc modo primum subiectum Theologiæ est Deus: Quia dignitate ceteris omnibus prior est, & veluti fundamentum eorum. Deinde dicitur subiectum integrale, sic appellat Bonauentura: Gabriel vero, & Okam vocant subiectum continentia: & hoc modo dicunt, Christum esse subiectum Theologiæ: eo quod integrale contineat naturam humanam, & diuinam. Addit Bonauentura Christum hoc modo non tantum esse ipsam personam cum duabus naturis, sed cum omnibus, etiam mēbris mysticis, & quæ ad illam spectant. Hæc vero ratione videntur solum assignare subiectum commune continens omnia, quæ tractantur in scientia: de quo, ut iam diximus, non est multū curandum. Imo si ita esset, non oporteret assignare tertiam illam acceptionem, quam supra reuoluimus; siquidem Christus hoc modo, est vniuersale obiectum Theologiæ.

Horum itaq; sententia in eo tantum nobis probatur, quod asserunt, Deum esse subiectum Theologiæ: ei namq; conditiones illæ subiecti conueniunt, ut infra clarius patebit. Quare fallitur etiam Albertus, cum asserit, Christum secundum suam personam in duabus naturis, esse subiectum, de quo demonstrantur passionēs in Theologia: Nam sicut Deus glorificatur, aut Saluator non potest esse subiectum, ut etiam fatentur Okam, & Gabriel, quia subiectum debet esse quid incomplectum, ut de ipso non supponatur facta aliqua prædicatio, sic etiam non potest esse Deus homo. Alijs rationibus impugnat Scotus hanc sententiam sub quæst. 3. Prologi quæst. laterali 2. §. Ex prædictis apparet, quas consulo prætermitto.

Tertia sententia est aliorum asserentium, Deum quidem esse primum subiectum Theologiæ, non sub ratione Dei absolute, sed sub ratione glorificatoris. Ita docuit Greg. q. 4. Prolog. art. 2. & Marfil. q. 2. art. 5. Propositione 1. 2. & 3. Consentit Albertus in d. 1. art. 2. qui omiſſa ratione subiecti communis, quam in secunda sententia reuoluimus, in qua cum Bonauentura, & alijs conuenit, pronunciat subiectum Theologiæ speciale, esse Deum non absolute, sed quatenus est alpha, & omega, hoc est, principium & finis. Omnia enim, quæ Theologia tractat, considerat quatenus sunt ab ipso, & propter ipsum. Conuenit ergo Albertus cum alijs, sed addit peculiarem aliam rationem, sub qua etiam Deus est subiectum, nempe rationem principij. Id ipsum asserit Agid. in Prolog. p. q. 1. nisi quod rationem principij refert tantum ad restaurationem nostræ salutis. Hanc sententiam probat primo Greg. ex August. 14. de ciui. c. 1. ubi dicit Theologiam, quam ipse toto capite appellat sapientiam, de ijs rebus differere, quibus fides saluberrima, quæ ad veram beatitudinem ducit, gignitur, nutritur, defenditur, & roboratur. Mani-

Subiectum radicale Theologiæ est Deus Bonauent. Okam. Gabr. Albert. Subiectum integrale Theologiæ Christum.

14.

15.

Scotus.

3. sententia Deus ut glorificator subiectum Theologiæ. Gregor. Bonifil.

Agidius.

August.

16.